

מניכוי לזיכוי

רשות המסים רוקחת רפורמה נוספת במס, המטרה: לפשט את מודל המיסוי הפנסיוני | המחיר: גם הפעם נשלם יותר מס

מאת: רו"ח אמיר גבאי

ביום 2 בנובמבר 2009 שיגר מר עופר מנירב (רו"ח), יו"ר ועדת המסים בלשכת רואי החשבון

בישראל מכתב למר יהודה נסרדישי מנהל רשות המסים בישראל, אותו בחר לפתוח במשפט הבא: "לא אגזים אם אציין שרבים מבין חברי לשכת רו"ח בישראל איבדו את הרצון (ואולי אף את היכולת) להבין כהלכה את רזי ההוראות הרלוונטיות השונות, בפקודת מס הכנסה ובחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל)". על זה נאמר, אם בארזים נפלה שלהבת – מה יגידו אזובי הקיר. אולם, בסופו של דבר המשפט הזה אומר הכל, הציבור עייף מרפורמות, אינו מסוגל לעקוב אחר השינויים ובעיקר לא מבין את הוראות החוק. נציין כי את המכתב חתם מר עופר מנירב בקריאה לרשות המסים להקים צוות משותף (נציגי רשות המסים בישראל, נציגי הממונה על שוק ההון, הביטוח והחיסכון ונציגי לשכת רו"ח בישראל) במטרה לבחון מחדש את היבטי המס הכרוכים בחסכון הפנסיוני. והנה, מתברר לנו בדרך אגב ואף ללא גילוי נאות, כי בכוונת רשות המסים לחולל בקרוב מהפכה נוספת בחוקי המס בישראל בכל הנוגע לחסכון הפנסיוני שלנו וגם הפעם לא טרחה לשתף גורמים מקצועיים בתכניתה. על כן, ניתן לומר כי היוזמה ברוכה, אך לא הדרך ומייד נראה שגם לא התוצאה.

מניכוי לזיכוי

עיקרון מרכזי ובולט בתכנית רשות המסים לשינוי מודל המיסוי הפנסיוני הינו ביטול "הניכוי" ממנו נהנה עד כה החוסך כנגד הענקת "זיכוי" נוסף ממס. ללא ספק אכן מדובר בצעד המפשט בצורה ניכרת את מודל המיסוי הפנסיוני ואופן חישוב הטבות המס. אולם, מי שישלם את המחיר על כך הוא החוסך שבפועל יאלץ לשלם יותר מסים על הכנסותיו. למה? קחו לדוגמא את אופן החישוב של דמי הביטוח הלאומי ומס הבריאות, החישוב מבוסס על "הכנסתו החייבת" במס של החוסך כהגדרתה בפקודת מס הכנסה: "הכנסה לאחר הניכויים, הקיזוזים, והפטורים שהותרו ממנה לפי כל דין" לפיכך בעוד שזיכוי ממס לא מובא בחשבון לצורך חישוב "ההכנסה החייבת" במס, המשמעות המיידית של ביטול "הניכוי" היא הגדלת דמי הביטוח הלאומי ומס הבריאות שהחוסך ישלם על אותה הכנסה. אם כך נשאל, מה הואילו חכמים בתקנתם?

שוויון זה לא הכל

בשנים האחרונות אנו עדים לגביית מסים וחקיקה ברוח "סוציאלית" על חשבון בעלי ההכנסות הגבוהות" כמו הכפלת התקרה לתשלום דמי הביטוח הלאומי ומס הבריאות, קביעת תקרה לרצף זכויות פיצויים ועוד... בין היתר בתואנה להביא לשוויון ולביטול אפליה בין אוכלוסיה אחת לאחרת. מבלי לפתוח בדיון מהי הכנסה גבוהה והאם קיימת

אפליה או שמא מדובר בדרך אופנתית לגביית מסים נוספים בלבד. צר לי לומר, כי בכל מקרה מדובר בפופוליזם לשמו מאחר ושוויון זה לא הכל ומוטב היה לרשויות המדינה לאמץ את המונח הוגנות לצד המונח שוויון. לחלוטין לא ניתן לומר כי שיטת המס הנהוגה בישראל הינה שוויונית, אולם ניתן היה לומר עליה עד כה כי היא הוגנת. שיטת המס בישראל מבוססת על שיטת מיסוי פרוגרסיבית (מדרגות מס) לפיה נטל המס ושיעור המס עולים ככל שהכנסה החייבת במס עולה ולכן מודל של מיסוי פנסיוני לפיו הטבות מס בגין הפקדות לחיסכון פנסיוני ניתנות גם בדרך של "ניכוי" המגלם בתוכו "מגן מס" הנגזר משיעור המס השולי של החוסך הוגן יותר ממודל מיסוי פנסיוני לפיו הטבות המס יינתנו רק בדרך של "זיכוי" ממס בשיעור אחיד שאינו נגזר משיעור המס השולי של החוסך. אם יבוטל ה"ניכוי" ויוחלף ב"זיכוי" מוגדל ממס, יופר עיקרון ההקבלה בין אופן ההכרה בהוצאה לצורך מס לבין אופן החיוב במס של הכנסה ואז אולי יושג שוויון כהגדרתו על ידי האוצר... אך בהחלט לא יהיה ניתן לומר כי שיטת המס בישראל הינה שיטת מס הוגנת. מי שמשלם יותר מס ראוי שיהנה מהטבת מס בשיעור גדול יותר.

חבילת גזירות

במסגרת הרפורמה אותה מתכננת רשות המסים להעביר בקרוב, לפי דו"ח הועדה, באותה הזדמנות יוטלו על הציבור גזירות מס

נוספות בדרך של הגבלת האפשרות ליהנות מהטבות מס בגין הפקדות לחיסכון פנסיוני רק כנגד "הכנסה חייבת" במס שהינה הכנסה מ"יגיעה אישית" בלבד כהגדרתה בפקודת מס הכנסה, דהיינו לא יהיה ניתן ליהנות מהטבות מס כנגד הכנסה פאסיבית מכל סוג שהוא. יבוטלו הטבות המס בגין הפקדות לקופות גמל של הורים בעבור ילדים בוגרים, תבוטל התוספת להטבות המס לבני 50 פלוס ויבוטלו הטבות המס בגין הפקדות לקופות גמל שיבוצעו החל מגיל פרישה או החל ממועד הפרישה בפועל של החוסך, לפי המאוחר מביניהם ובכל מקרה החל מגיל 70 לא יכול יהיה החוסך ליהנות מהטבות המס בגין הפקדות לקופות גמל. עוד טוענת רשות המסים כי במודל המיסוי הפנסיוני נכון להיום קיימת פרצה לפיה חוסכים "בעלי הכנסות גבוהות" יכולים ליהנות מהטבות מס כנגד הפקדות לקופות גמל כאשר את הכספים יוכלו למשוך לאחר מכן כסכום הוני פטור ממס. על כך נשיב, ולא בפעם ראשונה, כי משיתכס כספים מקופת גמל לקצבה תחת פטור ממס (סכום הוני) כרוכה בויתור מראש על האפשרות ליהנות מפטור ממס על כספי פיצויי פטורים ומענקי פרישה עד לתקרה, פטור ממס שמרבית מהעובדים השכירים נוטים לעשות שימוש בו עד תום ולפיכך לגביהם לא קיימת פרצה ואין בטענה זו ממש.

רו"ח אמיר גבאי, מומחה למיסוי ופרישה, מנכ"ל B4 – יועצי פרישה בע"מ.